

คุณแม่ตั้งครรภ์มีโอกาสเสี่ยงคลอดก่อนกำหนด -หนึ่งในสาเหตุต่างๆที่ทำให้เจ้าตัวน้อยต้องเข้ารับ การรักษาใน หน่วยดูแลทารกแรกเกิดวิกฤตคือการคลอดก่อน กำหนด นั่นคือการคลอดก่อนครบสัปดาห์ที่ 37 ของการ ตั้งครรภ์ เนื่องมาจากอายุและโรคประจำตัวของมารดา ความ ผิดปกติของโคร โมโซม รวมถึงกรรมพันธุ์และอื่น ๆ ดังนั้นการฝากครรภ์ในโรงพยาบาลที่มีแพทย์เฉพาะทาง เครื่องมือเทคโนโลยีที่ครบครัน ที่สำคัญคือมีหน่วยดูแล ทารก แรกเกิดวิกฤตคอยดูแล ย่อมช่วยให้คลอดเจ้าตัว น้อยได้อย่าง ราบรื่น

ปัจจัยเสี่ยงการคลอดก่อนกำหนด

1. มารดา

- อายุของมารดา มารดาอายุน้อยเกินไปคือน้อยกว่า 18 ปี หรือมารดาที่อายุมากเกินไป คือมากกว่า 35 ปี ถือว่า มีความเสี่ยงที่อาจคลอด ก่อนกำหนด
- โรคประจำตัวของมารดา เช่น เบาหวานความดัน โลหิตสูง หัวใจ
- มีประวัติเคยคลอดก่อนกำหนด
- มดลูกขยายตัวมากเกินไป เช่น ครรภ์แฝด
- ภาวะ น้ำคร่ำมากกว่าปกติ เป็นต้น
- มดลูกมีความผิดปกติแต่กำเนิด เช่น ปากมดลูกสั้น

-การอักเสบในช่องคลอด

-ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ในขณะตั้งครรภ์

-พันธุ และการอักเสบของเหงือก

2. บุตรในครรภ์ หากบุตรในครรภ์มีความผิดปกติของ โครโมโซมหรือมีภาวะติดเชื้อ จะทำให้มารดามีอาการเจ็บ ท้องคลอดก่อนกำหนดได้

สัญญาณเตือนคลอดก่อนกำหนด

- ปวดหลังช่วงล่างหรือบริเวณเอว เป็นต่อเนื่อง หรือ เป็นๆหายๆ แม้จะเปลี่ยนท่าทาง
- เจ็บท้องต่อเนื่อง 4 ครั้งใน 20 นาที หรืออาจเกิด เป็นระยะ ๆ เนื่องจากการหดตัวของมดลูก
- มีมูกหรือหรือเลือดออกทางช่องคลอด
- รู้สึกลูกดิ้นน้อยกว่าปกติ
- บวมและความดันโลหิตสูงขึ้น อาจเป็นสัญญาณหนึ่งของ ครรภ์เป็นพิษ

การตรวจเช็คคลอดก่อนกำหนด

1. ตรวจภายใน โดยพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของปาก มดลูก ความกว้าง ระยะห่าง ขนาดตัวและตำแหน่งทารกใน ครรภ์ เพื่อประเมินความเสี่ยงในการคลอดก่อนกำหนด
2. ตรวจ Ultrasound เพื่อวัดความยาวและดูรูปร่างของ ปากมดลูกในการประเมินภาวะ ครรภ์เสี่ยงและ โอกาสคลอด ก่อนกำหนด
3. เจาะตรวจน้ำคร่ำ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของทารก และภาวะติดเชื้อต่าง ๆ

อันตรายเมื่อเด็กคลอดก่อนกำหนด

- หาก ทารก คลอด ก่อนกำหนดจะเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ผิดปกติและส่งผลต่อระบบร่างกาย ดังนี้
- ปอด พบปัญหาเรื่องการขาดสารลดแรงตึงผิวได้ในทารก คลอดก่อนกำหนด ทำให้ถุงลมแฟบ ทารกจะมีอาการหายใจ หอบและอาจต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ
  - หัวใจ อาจมีปัญหาที่เส้นเลือดที่เชื่อมต่อระหว่างเส้นเลือด แดงใหญ่ที่ออกจากหัวใจเพื่อไปเลี้ยงร่างกายกับเส้นเลือดที่ ไปสู่ปอดยังเปิดอยู่ (PDA) ทำให้มีเลือดผ่านไปสู่ปอดมากเกินไป

- ไม่มีโอกาสเสี่ยงที่จะบกร่องของการได้ยิน โดยเฉพาะทารก ที่มีปัญหาหลายอย่าง
- การติดเชื้อ ทารกที่คลอดก่อนกำหนดมักติดเชื้อได้ง่าย
- เนื่องจากระบบภูมิคุ้มกันทำงานได้ไม่เต็มที่

นอกจากนี้ในระยะยาวอาจจะมีผลต่อความ บกพร่องทางสติปัญญา พฤติกรรม พัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ดังนั้น การได้รับการดูแลโดยกุมารแพทย์สาขาทารกแรกเกิด และปริกำเนิดที่พร้อมดูแล 24 ชั่วโมง โรงพยาบาลที่มีหน่วยทารกแรกเกิดวิกฤตจึงมีความสำคัญมาก เพราะทารก คลอดก่อนกำหนดจะได้รับการดูแลที่ถูกต้องเพื่อกลับไปใช้ ชีวิตและเติบโตอย่างมีคุณภาพ

การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด

ในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด สิ่งสำคัญคือ ป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่จะเกิดขึ้น โดยกุมารแพทย์สาขา ทารกแรกเกิดและปริกำเนิดจะให้การดูแล ดังนี้

- พูดคุยรายละเอียดพร้อมให้คำแนะนำพ่อแม่อย่างใกล้ชิด
- ดูการหายใจของทารกและติดตามอาการอย่างสม่ำเสมอ
- เนื่องจากทารกบางรายจำเป็นต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ
- ควบคุมอุณหภูมิร่างกายให้เหมาะสม
- ตรวจเลือดเท่าที่จำเป็น
- ดูแลการทานนมของทารกให้มีปริมาณเพียงพอกับความ ต้องการที่ควรได้รับ สนับสนุนเรื่องนมแม่
- ดูแลรักษาทารกจนมีน้ำหนักมากกว่า 2,000 กรัมจึงสามารถกลับบ้านได้
- เตรียมความพร้อมให้คุณแม่ก่อนกลับบ้าน

shutterstock.com · 517247230

แผนปฏิบัติการสัมพันธ์
โครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุกเพื่อลดภาวะคลอด
ก่อนกำหนด ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ.2569

จัดทำโดย

งานสวัสดิการและพัฒนาชุมชน
องค์การบริหารส่วนตำบลศรีบุญเรือง อำเภอนบพ
จังหวัดขอนแก่น
โทร/ 043-009881